

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»**

Циклова комісія образотворчого мистецтва і дизайну

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ
« 04 » « 09 » 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РИСУНОК

для студентів

спеціальності **022 Дизайн**
освітньо-професійної програми **Графічний дизайн**
освітньо-професійного ступеня **фаховий молодший бакалавр**

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 0924/21
Селю
(підпис) (прізвище, ініціали)
«   » 20 21 р.

Київ – 2021

Розробник:

Ольга Миколаївна Овчаренко, викладач циклової комісії образотворчого мистецтва і дизайну Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач:

Юлія Володимирівна Шеменьова, викладач циклової комісії образотворчого мистецтва і дизайну Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії образотворчого мистецтва і дизайну

Протокол від 28 серпня 2021 р. № 1

Голова циклової комісії Ольга ОВЧАРЕНКО

Робочу програму перевірено

04 вересня 2021 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи Зоя ГЕЙХМАН

Заступник директора з навчальної роботи Яніна КАРЛІНСЬКА

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р. протокол № ____

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна	
Вид дисциплін	профільна дисципліна, спецкурс	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	2/60	
Курс	1	
Семестр	1	2
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	
Обсяг кредитів	1	1
Обсяг годин, в тому числі:	30	30
Аудиторні	14	14
Модульний контроль	2	2
Семестровий контроль	–	–
Самостійна робота	14	14
Форма семестрового контролю	–	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Рисунок» є професійна підготовка фахівця з високим рівнем художньої майстерності, обумовленої знанням технік, матеріалів та технології рисунку.

Завдання курсу: навчити студентів основам академічного рисунку в зображенні предметів навколишнього середовища, рослинного і тваринного світу, людини; надати знання з основ теорії рисунку, особливостей його художньої мови, навчити практичних вмінь і навичок в роботі графічними матеріалами; вчити застосовувати здобуті знання, вміння та навички в галузі образотворчого мистецтва у вирішенні творчих, навчально-виховних завдань.

Дисципліна «Рисунок», як обов'язкова компонента освітньої програми, забезпечує оволодіння студентами загальними та фаховими компетентностями і досягнення ними предметних результатів навчання за відповідною освітньо-професійною програмою:

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності</i>		
ЗК-2	Спроможність професійного спілкування в усній і письмовій формах державною мовою	1-6
ЗК-3	Здатність філософського осмислення дійсності, аналізу явищ соціокультурної складової розвитку суспільства	1-6
ЗК-6	Готовність до застосування сучасних засобів інформаційних і комп'ютерних технологій для розв'язання комунікативних задач у професійній діяльності	1-6
ЗК-7	Спроможність виявляти, ставити та вирішувати проблеми у процесі професійної діяльності; працювати в команді	1-6
ЗК-8	Здатність діяти на основі принципів і норм етики, правил культури поведінки на основі загальнолюдських та національних цінностей, норм суспільної моралі; дотримуватися принципів професійної етики	1-6
<i>Фахові компетентності</i>		
ФК-1	Застосування знань з національної та всесвітньої культурно-мистецької спадщини в професійній діяльності	1-6
ФК-3	Застосування знань з композиції у процесі розв'язання професійних задач в галузі графічного дизайну	1-4
ФК-4	Застосування знань з пластичної анатомії в процесі зображення людини як в навчанні, так і в професійній діяльності	1-6
ФК-5	Уміння виконувати побудови проєкцій просторових форм на площині засобами креслення	1-3
ФК-8	Використання методів зображення об'єктів навколишнього середовища, живих та неживих предметів засобами рисунку	1-6
ФК-13	Уміння стилізувати живі та неживі об'єкти у відповідності до проєкту графічного дизайну	3,4
ФК-18	Володіння фаховою термінологією	1-6
	Уміння визначати пропорції в рисунку	1-2
	Володіння законами лінійної перспективи	2
	Вміння виконувати ескізи з використанням різноманітних художніх засобів та прийомів	1-6

	Вміння використовувати художні матеріали з урахуванням їх формотворчих властивостей	3,4
	Володіння класичними образотворчими та технічними прийомами	1-6
	Володіння методикою виконання рисунку, користуючись наочними засобами в структурі навчального процесу	1-6

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні:

- усвідомлювати відповідальність за якість виконуваних робіт, забезпечення виконання завдання на високому професійному рівні (ПРН-3);
- продукувати нестандартні ідеї, творчо підходити до виконання завдання в галузі графічного дизайну (ПРН-4);
- аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти для розроблення художньо-проектних вирішень (ПРН-5);
- вільно володіти знаннями та практичними навичками з дисципліни «Рисунок» та творчим методом втілення задуму в художньо-образну структуру композиції;
- вміти виконувати ескізи з використанням різноманітних художніх засобів та прийомів;
- вміти використовувати художні матеріали з урахуванням їх формотворчих властивостей;
- вільно володіти класичними образотворчими та технічними прийомами;
- дотримуватися послідовності в роботі над зображенням та відтворенням цілісності зображення на завершальній стадії роботи;
- використовувати закони лінійної перспективи та усвідомлювати логіку формотворення за допомогою світлотіні;
- володіти методикою виконання рисунку, користуючись наочними засобами в структурі навчального процесу;
- мати технічну свободу і розкутість при виконанні творчих робіт за умовою міцної конструктивної побудови форми.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт					
	Усього	Аудиторна:				
		Лекції	Семін.	Практ	Індивід.	Сам.р.
Змістовий модуль 1. Форма, об'єм, конструкція						
Пропорції та їх значення в	2	2				

рисунку. Закони лінійної перспективи						
Лінійна побудова каркасів геометричних тіл	2			2		
Конструктивний натюрморт з гіпсових геометричних тіл	6			2		4
Об'ємно-просторова та конструктивна побудова форм предметів. Техніки створення об'ємного зображення	8			4		4
Натюрморт з гіпсових геометричних тіл та предметів побуту (наскрізне промальовування)	10			4		6
Модульний контроль	2					
Разом	30	2		12		14
Змістовий модуль 2. Об'ємно-просторове зображення предметів						
Об'ємно-просторове зображення предметів	2	2				
Малюнок гіпсового орнаменту високого рельєфу	8			4		4
Простий натюрморт з предметів побуту	8			4		4
Стилізація предметів побуту	10			4		6
Модульний контроль	2					
Разом	30	2		12		14
Разом за 1 семестр	30	2		12		14
Разом за 2 семестр	30	2		12		14
Усього годин	60*	4		24		28

* із врахуванням 4 год. МКР

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Форма, об'єм, конструкція

Лекція 1. Пропорції та їх значення в рисунку. Закони лінійної перспективи (2 год.)

Основна література: 2, 3, 5. Додаткова література: 1

Тема 2. Лінійна побудова каркасів геометричних тіл

Практична робота 1. Конструктивний малюнок геометричних тіл (куб, куля, конус, циліндр, призма, шестигранник) (2 год.)

Розмір: формат А-3

Матеріал: графітний олівець

Рішення: лінійно-конструктивне

Основна література: 2, 3, 5. Додаткова література: 1

Тема 3. Конструктивний натюрморт із гіпсових геометричних тіл

Практична робота 2. Конструктивна побудова натюрморту з геометричних тіл (2 год.)

Розмір: формат А-3

Матеріал: графітний олівець

Рішення: лінійно-конструктивне

Основна література: 1, 2, 3, 5. Додаткова література: 1

Тема 4. Об'ємно-просторова та конструктивна побудова форм предметів. Техніки та матеріали створення об'ємного зображення

Практична робота 3. Натюрморт з геометричних фігур на виявлення об'ємної форми предметів (4 год.)

Розмір: формат А-3

Матеріал: графітний олівець

Рішення: лінійно-конструктивне з легкою світлотінню

Основна література: 1, 2, 4, 5. Додаткова література: 1

Тема 5. Натюрморт з гіпсових геометричних тіл та предметів побуту (наскрізне промальовування)

Практична робота 4. Натюрморт з гіпсових геометричних тіл та предметів побуту з виявленням світлотіні та тоновим вирішенням малюнку (4 год.)

Розмір: формат А-3

Матеріал: графітний олівець

Рішення: лінійно-конструктивне з легкою світлотінню

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5. Додаткова література: 1

Змістовий модуль 2. Об'ємно-просторове зображення предметів

Лекція 2. Об'ємно-просторове зображення предметів (2 год.)

Основна література: 2, 3, 5. Додаткова література: 1

Тема 6. Малюнок гіпсового орнаменту високого рельєфу

Практична робота 6. Малюнок гіпсового орнаменту високого рельєфу (розетки) конструктивне та тонове рішення (4 год.)

Розмір: формат А-2

Матеріал: графітний олівець

Рішення: тональне

Основна література: 1, 2, 3, 5. Додаткова література: 1

Тема 7. Простий натюрморт з предметів побуту

Практична робота 7. Конструктивне та тонове рішення натюрморту з різних предметів побуту (4 год.)

Розмір: формат А-2

Матеріал: графітний олівець

Рішення: тональне

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5. Додаткова література: 1

Тема 8. Стилзація предметів побуту

Практична робота 8. Стилзований натюрморт (4 год.)

Розмір: формат А-2

Матеріал: графітний олівець

Рішення: тональне

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5. Додаткова література: 1

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Навчальні досягнення студентів оцінюються за 12-бальною шкалою.

<i>Рівні навчальних досягнень</i>	<i>Бали</i>	<i>Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з рисунку</i>
I. Початковий	1–3	<p>Компонування: відсутність рівноваги, зображення виходить за рамки формату, або дуже мале.</p> <p>Пропорції: в роботі повний безлад, пропорції предметів не відповідають дійсності.</p> <p>Перспектива: відсутність побудови перспективи.</p> <p>Тональні відношення: відсутність тональних відношень, робота сіра, невиразна.</p> <p>Світлотінь: відсутність об'єму, зображення площинне.</p> <p>Володіння матеріалом: нерозуміння у виконанні роботи.</p> <p>Узагальнення: відсутність плановості.</p> <p>Завершеність: більша половина роботи не виконана.</p>
II. Середній	4–6	<p>Компонування: відсутність рівноваги.</p> <p>Пропорції: незначні похибки.</p> <p>Перспектива: недоліки в побудові.</p> <p>Тональні відношення: незначні порушення, один тон попадає в інший.</p> <p>Світлотінь: незначні помилки.</p> <p>Володіння матеріалом: нерозуміння у виконанні роботи.</p> <p>Узагальнення: плутанина планів.</p> <p>Завершеність: окремі ділянки роботи не завершені.</p>
III. Достатній	7–9	<p>Компонування: вдале розташування предметів, в аркуші присутня рівновага.</p> <p>Пропорції: пропорції предметів відповідають дійсності, але мають неточності.</p> <p>Перспектива: рисунок побудовано згідно законів перспективи.</p> <p>Тональні відношення: чітка градація тону від темного до світлого.</p> <p>Світлотінь: в предметах відчувається об'єм, просліджується світло.</p> <p>Володіння матеріалом: використання олівців різної тональності.</p> <p>Узагальнення: виділення в роботі головного.</p> <p>Завершеність: робота має завершений вигляд.</p>
IV. Високий	10–12	<p>Компонування: вдале розташування предметів, в аркуші присутня рівновага.</p> <p>Пропорції: пропорції предметів відповідають дійсності.</p> <p>Перспектива: рисунок побудовано згідно законів перспективи, відчувається простір.</p> <p>Тональні відношення: чітка градація тону від темного до світлого.</p> <p>Світлотінь: в предметах відчувається об'єм, просліджується світло, полиск, напівсвітло, напівтінь, тінь, рефлекс.</p> <p>Володіння матеріалом: майстерне володіння олівцями різної тональності, робота чиста.</p> <p>Узагальнення: виділення в роботі головного, другорядного, плановість.</p> <p>Завершеність: робота має завершений вигляд.</p>

6.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Змістовий модуль 1. Форма, об'єм, конструкція

Самостійна робота 1. Виконання вправ (лінії, штрихи, розтяжка простого олівця)

Самостійна робота 2. Виконання замальовок овочів і фруктів різної форми (30 шт)

Змістовий модуль 2. Об'ємно-просторове зображення предметів

Самостійна робота 4. Начерки предметів домашнього вжитку

Самостійна робота 5. Натюрморт з елементів домашнього вжитку

Критерії оцінювання самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Бали
1	Відповідність роботи поставленому завданню	1
2	Композиційна цілісність роботи	2
3	Конструктивно-аналітична побудова натури	2
4	Виявлення пропорційних співвідношень натури	2
5	Виявлення тонових співвідношень	2
6	Виявлення плановості	2
7	Охайність	1
	Разом	12

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль проводиться в формі семестрового перегляду робіт студентів

6.4 Шкала відповідності оцінок

Оцінка за 12-бальною шкалою	Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	
12	A	98–100	зараховано
11		94–97	
10		93–90	
9	B	89–86	
8		85–82	
7	C	81–75	
6	D	74–69	
5	E	68–65	
4		64–60	
3	Fx	59–35	не зараховано
2	F	34–20	
1		19–1	

8. Рекомендована література

Основна (базова) література:

1. Богданець М. Г. Графіка, живопис, скульптура: каталог / М. Г.Богданець. Український вільний університет. Мюнхен, 2009. 60 с.
2. Гула Є. П. Пластична анатомія – основа рисунка. Київська спілка художників книги. Київ, 2013. 344 с.
3. Клименюк Т. М. Креслення, рисунок, композиція: навч. посібник для студ. ВНЗ. Видавництво львівської політехніки. Львів, 2012. 300 с.
4. Колесніков В. Г., Осипчук М. В., Басанець О. П. Рисунок: навч. посібник для студ. ВНЗ. Київ: КНУТД, 2008. 148 с.
5. Сухенко В.О. Рисунок. Навчальний посібник. Київ: ВСЖА МЕ>ПЕ, 2004. 184 с.

Додаткова література:

1. Дворник Ю. В. Жива вода рисунка. Тернопіль: Навчальна книга «Богдан», 2009. 179 с.

9. Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/> (дата звернення 15.08.2021).
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського. URL: www.dnrb.gov.ua/ (дата звернення 29.08.2021).
3. Бібліотека українських підручників. URL: <http://pidruchniki.ws/> (дата звернення 01.09.2021).